

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет гуманітарно-педагогічний
19 червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМУНІКАЦІЇ У РИБОГОСПОДАРСЬКИХ КОЛЕКТИВАХ

Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»
Освітня програма «Водні біоресурси та аквакультура» (ОС «Магістр»)
Факультет тваринництва та водних біоресурсів
Розробник: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри психології
Світлана ЯШНИК

КИЇВ – 2026

Опис навчальної дисципліни «Комунікації у рибогосподарських колективах»

Комунікації у рибогосподарських колективах» — це практично орієнтована дисципліна, яка формує у майбутніх фахівців навички ефективної професійної взаємодії та управління інформаційними потоками в специфічних умовах рибної галузі. Студенти вивчають психологічні аспекти командної роботи, особливості ділового спілкування та етики, а також опановують методи запобігання й розв'язання конфліктів у виробничих і наукових колективах

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство» (шифр і назва)	
Спеціальність	207 «Водні біоресурси та аквакультура»	
Ступінь вищої освіти	«Магістр»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – забезпечення високого рівня професійної, комунікативної, управлінської компетентності, уміння ефективно встановлювати міжособисті і ділові контакти, гармонізація стосунків у колективах.

Завдання – озброїти знаннями про закономірності комунікацій у трудовому колективі, психологію управління колективом, мотиви поведінки і трудової діяльності особистості; сформувати здатність організовувати виробничі процеси рибництва урахуванням індивідуальних особливостей особистості; проявляти лідерські якості та комунікативну компетентність в управлінні рибницькими колективами; організовувати ділове спілкування, попереджувати і врегульовувати виробничі конфлікти в колективах рибницьких підприємств; керувати кадровою політикою, розвивати імідж і професійну етику фахівців і виробничих рибницьких колективів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері водних біоресурсів та аквакультури;

загальні компетентності (ЗК):

- пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК1);
- проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК2);
- генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК3);
- діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК4);

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- розробляти програми ефективного функціонування підприємств (ФК4);
- інтерпретувати отримані дані, оформлювати наукові звіти, готувати наукові публікації, презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектних рішень, у тому числі іноземною мовою, на наукових семінарах та конференціях з питань розвитку харчових технологій (ФК11).

Програмні результати навчання (ПРН):

- приймати ефективні рішення, оцінювати і порівнювати альтернативи невизначених ситуаціях та за наявності ризиків, а також в міждисциплінарних контекстах (ПРН2);
- обирати та впроваджувати у практичну виробничу діяльність ефективні технології, обладнання та раціональні методи управління виробництвом з урахуванням світових тенденцій розвитку харчових технологій (ПРН5);
- розробляти та реалізовувати програми розвитку підприємств галузі на коротко- та довгострокову перспективу, аналізувати та оцінювати їх ефективність, екологічні та соціальні наслідки (ПРН6).

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижн і	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	ла б	ін д	с.р		л	п	ла б	ін д	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Основи теорії комунікації														
Тема 1. Витоки та основні підходи до теорії комунікації	1	14	2	2			10		1				10	
Тема 2. Процес та моделі комунікації у рибогосподарських колективах	2-3	14	2	2			10		1	1			10	
Тема 3. Комунікативні бар'єри і комунікативні стратегії	4-5	19	2	2			15		1	1			15	
Тема 4. Кризові комунікації	6-7	19	2	2			15						15	
Разом за модулем 1	66		8	8			50		3	2				
Модуль 2. Організаційна комунікація														

Тема 5. Групова динаміка та комунікації у рибогосподарських колективах	8-9	14	2	2			10		1	1			10
Тема 6. Комунікативна конфліктна взаємодія: етапи та стадії розвитку	10-11	14	2	2			10		1	1			10
Тема 7. Підвищення ефективності праці у рибогосподарських колективах через стимулювання і формування сталих мотивів	12-13	14	2	2			10		1	1			10
Тема 8. Психологічні аспекти ухвалення управлінських рішень	14-15	12	1	1			10						10
Разом за модулем 2	54		7	7									
Усього годин			15	15			90		3	3			

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Витоки та основні підходи до теорії комунікації	2
2	Процес та моделі комунікації у рибогосподарських колективах	2
3	Комунікативні бар'єри і комунікативні стратегії	2
4	Кризові комунікації	2
5	Групова динаміка та комунікації у рибогосподарських колективах	2
6	Комунікативна конфліктна взаємодія: етапи та стадії розвитку	2
7	Підвищення ефективності праці у рибогосподарських колективах через стимулювання і формування сталих мотивів	2
8	Психологічні аспекти ухвалення управлінських рішень	1

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Витоки та основні підходи до теорії комунікації	2

2	Процес та моделі комунікації у рибогосподарських колективах	2
3	Комунікативні бар'єри і комунікативні стратегії	2
4	Кризові комунікації	2
5	Групова динаміка та комунікації у рибогосподарських колективах	2
6	Комунікативна конфліктна взаємодія: етапи та стадії розвитку	2
7	Підвищення ефективності праці у рибогосподарських колективах через стимулювання і формування сталих мотивів	2
8	Ділове спілкування	1
	Всього:	15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Витоки та основні підходи до теорії комунікації	10
2	Процес та моделі комунікації у рибогосподарських колективах	10
3	Комунікативні бар'єри і комунікативні стратегії	15
4	Кризові комунікації	15
5	Групова динаміка та комунікації у рибогосподарських колективах	10
6	Комунікативна конфліктна взаємодія: етапи та стадії розвитку	10
7	Підвищення ефективності праці у рибогосподарських колективах через стимулювання і формування сталих мотивів	10
8	Ділове спілкування	10
	Всього:	90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист виконаних завдань самостійної роботи.

7. Методи навчання:

- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного “Положення про екзамени та заліки у НУБіП України”.

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Основи теорії комунікації		
Лекція 1. Витоки та основні підходи до теорії комунікації	Знати теоретичні основи психології управління. Розуміти основні функції управлінської діяльності. Розрізняти сучасні підходи до управління. Порівнювати та аналізувати різні моделі управління. Застосовувати методи управління.	3
Практична робота 1. Витоки та основні підходи до теорії комунікації		7
Тест до теми 1		5
Лекція 2. Процес та моделі комунікації у рибогосподарських колективах	Аналізувати форми влади і впливу; аналізувати особливості лідерства; знати основні теорії лідерства; розуміти застосування різних методів впливу; вміти застосовувати психологічні методики визначення здатності та ефективності управлінської діяльності.	3
Практична робота 2. Процес та моделі комунікації у рибогосподарських колективах		7
Тест до теми 2		5
Лекція 3. Комунікативні бар'єри і комунікативні стратегії	Знати типологію стилів керівництва; розрізняти індивідуальні стилі керівництва та прийоми і принципи керівництва; феномен керівництва; вміти розкривати зміст об'єктивних та суб'єктивних факторів стилю управління; вміти застосовувати психологічні методики з метою визначення стилю керівництва.	3
Практична робота 3. Комунікативні бар'єри і комунікативні стратегії		7
Тест до теми 3.		5
Лекція 4. Кризові комунікації	Знати особливості ділового спілкування, його форми; аналізувати структуру ділового спілкування; використовувати вербальні та невербальні засоби ділового спілкування; аналізувати рівні ділового	3
Практична робота 4. Кризові комунікації		7
Тест до теми 4.		5
Самостійна робота 1		20
Модульна контрольна робота 1.		20

Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Психологія управлінського впливу в діяльності керівника		
Лекція 5. Групова динаміка та комунікації у рибогосподарських колективах	Розуміти особливості соціальної організації як об'єкту управління; знати структуру взаємовідносин у малій соціальній групі; аналізувати стадії розвитку колективу організації; розрізняти феномени групової життєдіяльності; аналізувати умови успішної діяльності групи; досліджувати розподілення ділових ролей в організації	5
Практична робота 5. Групова динаміка та комунікації у рибогосподарських колективах		10
Тест до теми 5.		5
Лекція 6. Комунікативна конфліктна взаємодія: етапи та стадії розвитку	Знати особливості конфліктів, види і функції; визначати причини ділових і міжособистісних конфліктів; розрізняти структурні компоненти конфлікту; аналізувати динаміку виникнення та розвитку конфлікту; розуміти наслідки конфліктних ситуацій; знати стратегії поведінки у конфліктах та способи та методи управління конфліктами.	5
Практична робота 6 Комунікативна конфліктна взаємодія: етапи та стадії розвитку		10
Тест до теми 6		5
Лекція 7 Підвищення ефективності праці у рибогосподарських колективах через стимулювання і формування сталих мотивів	Знати сучасні наукові підходи до розуміння мотивації і її ролі в управлінні. Аналізувати загальну схему «дерева потреб цілей» в діяльності керівника; розуміти види мотивації керівника при об'єктивно заданих цілях; аналізувати чинники мотивації управлінської діяльності керівника	5
Практична робота 7. Підвищення ефективності праці у рибогосподарських колективах через стимулювання і формування сталих мотивів		10
Тест до теми 7.		5
Лекція 8. Ділове спілкування	Знати особливості управлінського рішення та їх типи; розрізняти основні особистісні профілі рішень; аналізувати моделі поведінки керівників в процесі прийняття рішення; використовувати психологічні варіанти управлінського впливу у формах та методах звернення керівника до працівників; розуміти психогеоμεтрію управлінських рішень.	5
Практична робота 8. Ділове спілкування		10
Тест до теми 8..		5
Модульна контрольна робота 2.		20
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30

Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	
Курсовий проєкт/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для здобувача причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації. Відтермінування здачі екзамену може бути дозволене у випадку вагомої причини за умови погодження з гарантом ОНП та відділом Аспірантури. Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів здобувачів із документально підтвердженими особливими потребами. Відповідальністю здобувача залишається вчасне надання таких документів.
Політика щодо академічної доброчесності	Вступаючи на цей курс, здобувачі повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Здобувачі повинні знати та дотримуватись академічної доброчесності з усіх питань цього курсу. Порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.
Політика щодо відвідування	Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформуванню системи знань та ґрунтовно підготуватись до екзамену. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із гарантом ОНП та відділом аспірантури).

9. Навчально-методичне забезпечення:

Яшник С. В. «Комунікації у рибогосподарських колективах» [для студентів спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура»]. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3143>

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Зражевська Н.І. Комунікаційні технології. Черкаси, 2020. 224 с.
2. Коновець О. Масова комунікація: теорія, моделі, технології : навч. посіб. К. : ЛГУ, 2018. 266 с.

3. Стратегія і тактика комунікацій із громадськістю для організацій третього сектора: Методичний посібник. За ред. В. Г. Королька. К.: 2020. 216 с.
4. Психологія управління: тестові завдання: навч. посіб. для підготовки та підвищення кваліфікації керівників АПК спеціальності «Державна служба» ОКР «Магістр». Укл.: Свистун В. І., Омельченко Л. М., Яшник С. В. та ін. Київ: НУБіП України, 2011. 55 с.
5. Яшник С. В. Методичні матеріали для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологія управління». Київ: НУБіП України, 2017. 220 с.
6. Яшник С. В. Мотиваційні механізми регуляції управлінської культури керівника: навчально-методичний посібник. К.: НУБіП України, 2014. 176 с.
7. Яшник С.В., Омельченко Л.М., Костюк Д.А. Психологія управління: навч. посіб. К.: РПФ «КОМПРІНТ», 2020. 270 с.

Допоміжні

8. Бішоп Дж. Ф. Ілюзія громадської думки: факт і артефакт в американських опитуваннях (Уривки з книги. Частина 2)/Дж. Ф. Бішоп.// Політичний менеджмент. 2007. № 5 (26). С. 5-12.
9. Масова комунікація: Підручник. Москаленко А. З., Губернський Л. В., Іванов В. Ф., Вергун В. А.. К.: Либідь, 2020. 216 с.
10. Зражевська Н.І. Комунікаційні технології. Черкаси, 2020. 224 с.
11. Коновець О. Масова комунікація: теорія, моделі, технології : навч. посіб. К. : ЛГУ, 2018. 266 с.
12. Стратегія і тактика комунікацій із громадськістю для організацій третього сектора: Методичний посібник. За ред. В. Г. Королька. К.: 2017. 216 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/z/z116.2.pdf> (Дата звернення: 12.05.2026 р.).
Методи прийняття управлінських рішень. Конспект лекцій з навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 67с.
2. Прищак, М. Д. Психологія управління в організації: навчальний посібник. М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця, 2016. 150 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Pryschak_Mykola/Psykholohiia_upravlinnia_v_orhanizatsii.pdf (Дата звернення: 12.05.2026 р.).
3. Shenge N. A. Managerial Psychology. URL: <file:///C:/Users/HP/Downloads/ManagerialPsychology.pdf> (Дата звернення: 12.05.2026 р.).
13. Коберник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців. Київ, 2019
<https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/efektyvni-komunikacii-posibnyk-final-preview-20-12.pdf> (Дата звернення: 12.05.2026 р.).
14. Посібник з планування внутрішньої комунікації
https://eu4pfm.com.ua/wp-content/uploads/2021/06/EU4PFM_148x2103mm.pdf (Дата звернення: 12.05.2026 р.).